

A feladatokat írta:
Birikiné Nyéki Andrea, Tarnaörs
Lektorálta:
Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

Kódszám:
.....

2019. április 27.

Curie Környezetismereti Emlékverseny 2018/2019.
Országos döntő
5-6. évfolyam

Miután megoldottátok a feladatalapot, a helyes válaszok betűjelét másoljátok át a tesztsíkra nyomtatott nagybetűvel, és azt kell majd leadnotok a zsűrinek.

A tesztsíkon nem szabad javítani!

A meg nem oldott feladatok, a helytelen válaszok és az átjavított megoldások 0 pontot érnek.

A feladatok megoldására 60 perc áll rendelkezésre.

Jó munkát, sok sikert kívánunk!

I. feladat

10 pont

Döntsd el az állításokról, hogy elősegítik-e a szmog kialakulását!

Írd az állítás utáni vonalra, majd a tesztsíkra az „I” betűt, ha igaz vagy a „H” betűt, ha hamis!

- A. A város hegyekkel körülvett medencében fekszik.
- B. Kiadós eső esik.
- C. A közelben nagy mennyiségű füstöt kibocsátó ipari üzem működik.
- D. Szeméttégetés.
- E. Erős szél.
- F. A település széljárta síkságon fekszik.
- G. Télen a lakosság szénnel fűt.
- H. Nagymértékű autóforgalom.
- I. Szélcsend.
- J. Elektromos autók használata.

II. feladat

14 pont

Körös-Maros Nemzeti Park TOTÓ

- 1.) A Körös árterének nyárfáin fejlődik egyik legnagyobb éjjeli lepkénk.
a. sztyepplepke b. tavaszi gyapjasszövő c. kéköves bagolylepke
- 2.) Kígyós-pusztta részét képező Nagy-erdő hűvös avartakarójában él.
a. dobozi pikkelyescsiga b. erdei szitakötő c. négypúpú karmosbogár
- 3.) Tompapusztai löszgyep endemikus faja.
a. változó sáska b. atracélcincér c. magyar tarsza

- 4.) Sziki kocsordon él.
a. csíkos földibagoly b. nagy szikibagoly c. keleti csuklyásbagoly
- 5.) Fokozottan védett növény.
a. öldöklő aszat b. bókoló zsálya c. kunkorgó árvalányhaj
- 6.) Sötétlila virágú.
a. pompás kosbor b. nyári tőzike c. tündérfátyol
- 7.) Anna-liget famatuzsáleme.
a. platán b. vadkörte c. kocsányos tölgy
- 8.) Tűzok – Melyik hamis állítás?
a. Magyar Madártani Egyesület címermadara
b. Magyar Természetvédelem címerállata
c. A Körös-Maros NP címerállata
- 9.) Milyen stílusban épült a Wenckheim kastély?
a. neoreneszánsz b. késő barokk c. klasszicista
- 10.) Dénesmajori Csigáserdő féltett kincse.
a. kék meztelencsiga b. bánáti csiga c. dobozi pikkelyescsiga
- 11.) Hol található a Tisza-kastély?
a. Biharugra b. Békéscsaba c. Geszt
- 12.) Milyen céllal épült eredetileg a Kardoskúti múzeum?
a. vadászkastély b. terménytároló c. csendőrlaktanya
- 13.) Mi a közös a Kopácsi római katolikus templom és a Csomorkányi templomrom között?
a. Eredetileg román stílusban épült.
b. Többször átépítették
c. Tatárjárás alatt részben elpusztult
- 14.) Itt található a Körös-Maros NP Igazgatósága.
a. Wenckheim-kastély b. Csáky-Bolza kastély c. Mittrowsky kastély

III. feladat

5 pont

Klímaváltozás

Rakd sorba a mondatokat! A számokat írd az állítások elé, majd a tesztsíkra!

- A. Megindul a globális felmelegedés.
- B. Az emberi tevékenység következtében lényegesen több üvegházhatású gáz kerül a levegőbe, és ez visszatartja a földfelszínéről visszaverődő sugárzás egy részét.
- C. Ezzel párhuzamosan megváltozik az éghajlat is.
- D. A napsugárzás keresztüljut a légkörön és eléri a földfelszínt.
- E. Lényegesen kevesebb infravörös sugárzás tud kijutni a világűrbe.

IV. feladat

10 pont

Hibakutatás

Az állítások közül egy hibás, betűjelét karikázd be!

1. Dohányzás közben termelődik
a. nikotin b. kátrány c. só d. szén-monoxid
2. Légzőszervrendszerünk részei
a. orrüreg b. nyelőcső c. hörgők d. léghólyagok
3. Légúti betegségek gyógyítására használt barlangok Magyarországon.
a. Baradla-barlang b. Abaligeti-barlang c. Béke-barlang d. Tapolcai-gyógybarlang
4. A légkörösszetétel változásának okai
a. Természetes életközösségek pusztulása.
b. Az erdők kiirtása.
c. A tüzelő- és az üzemanyagok (kőszén, kőolaj, földgáz) kismértékű felhasználása.
d. Tengeri plankton mennyiségének rohamos fogyása.
5. Levegőszennyezés
a. Az ipari településeken, városokban sok porszennyeződés kerül a levegőbe, ami lerakódik a növényekre, és gátolja anyagcseréjüket.
b. A nagyvárosokban a légszennyezés nagy része a háztartások kibocsátásából ered.
c. Az 1960-as évekig a fűtés és az ipar volt a legfőbb légszennyező.
d. A gépjárművek által kibocsátott füstgázok összetétele a motor típusától, az üzemanyag minőségétől és az üzemeltetés körülményeitől függ.
6. Szmog
a. A szmogban gázok, szilárd és folyékony részecskék egyaránt megtalálhatók.
b. A szmog gyakrabban alakul ki azokban a nagyvárosokban, amelyek hegyekkel körülvett medencében fekszik.
c. Kialakulásáért ipari üzemek, közlekedés, fűtés tehetők felelőssé.
d. A szmog kialakulásának alapvető feltétele, hogy fújjon a szél.
7. Füstköd típusai
a. A londoni típusú szmog inkább télen alakul ki.
b. A téli szmognál fotokémiai reakciók sorozata megy végbe.
c. A Los Angeles típusú szmog fő okozója a közlekedés és az erős UV sugárzás.
d. Mindkét típusú szmog káros az egészségre.
8. Üvegházhatású gázok
a. vízgőz b. ózon c. szén –dioxid d. metán
9. Természetes légszennyezők
a. freon b. radon c. szén-dioxid d. metán
10. Levegő
a. Összetétele állandó
b. Gázok elegye
c. nemesgázokat tartalmaz
d. részecskéi állandóan mozognak

V. feladat

5 pont

Hirdetés

Mely környezetszennyező anyagok adhatták fel ezeket a hirdetéseket?

1. Nem szeretek a földön járni, ott csak károkat okozok. Ezért keresem azt a magasba szálló léghajót, mely felröpít a fellegek fölé és ott hasznos tagja lehetek a légkörnek.

Jelige: "UV sugár"

2. Vörösvérsejtet keresek, akihez szorosan kötődhetek, soha el nem engedem.

Jelige: „Hemoglobin”

3. Keresem tehenem, melyben legelt eledel erjed, teremtve engem, egekbe lehelve ezzel meleget terelek befele.

Kedvenc jelem: „egyre melegebb helyet teremtek”

4. Keresem azt a csinos hőerőművet, aki égő szerelemmel kiszabadít több millió éves fogságomból, szabad mozgásomat szűrőkkel nem akadályozza. Esővízzel való félrelépésemet elnézi.

Jelige: „Savaseső”

5. Keresem azt a kedves útitársamat, aki szívesen eljönne velem nyáron Los Angelesbe nyaralni. Vörösesbarna színemről könnyen felismer.

Jelige: „fotokémia”

VI. feladat

6 pont

Többszörös választás - tanösvény

A válaszokat írd a pontozott vonalra!

Témánként a válaszlehetőségek:

A. ha mind a négy állítás igaz	B. ha az 1. és 3. állítás helyes
C. ha a 2. és 4. állítás helyes	D. ha az 1.,2.,3. állítás helyes

1. Jégmadár Vízi tanösvény

- 1.) Kákafoki holtágban alakították ki.
- 2.) Kenuval, csónakkal járható be.
- 3.) Holtágakkal kapcsolatos információk olvashatók a tájékoztató táblákon.
- 4.) 10 állomása van.

2. Sző-réti tanösvény

- 1.) Kis-Sárrét egykori mocsárvilágának egyik utolsó hírmondójaként maradt fenn.
- 2.) Csónakkal is bejárható.
- 3.) Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik.
- 4.) Védett molnárgörény élőhelye.

3. Halásztelki tanösvény

 - 1.) Hármaskörös hullámterének élővilágát, kultúrtörténetét mutatja be.
 - 2.) Kerékpárral és gyalog is bejárható.
 - 3.) 10 állomáson kap információt az idelátogató.
 - 4.) Az indító tábla, amely az útvonal térképét is tartalmazza, a Szarvas-Mezőtúr vasúti híd, szarvasi hídfőjénél található.

4. Anna-ligeti tanösvény

 - 1.) Itt található a Réhelyi Látogatóközpont és Állatpark.
 - 2.) Interaktív tanösvény.
 - 3.) A madárvilág megfigyelését két megfigyelőtorony segíti.
 - 4.) Gyógynövényes kerttel, és vizes élőhely bemutatóval is találkozhat az idelátogató érdeklődő.

5. Mágor-pusztai tanösvény

 - 1.) Pákásztanya bemutatása.
 - 2.) Kettős Mágor-halom
 - 3.) Mocsárvilág bemutatása
 - 4.) Holt-Sebes-Körös valamint az ártéri erdők élővilágának bemutatása.

6. Kígyósi tanösvény

 - 1.) Madárvonulás megfigyelésére van lehetőség.
 - 2.) Gyalogosan bejárható.
 - 3.) A pusztai növény és állatfajait, jellegzetes élőhelyeit mutatja be.
 - 4.) Kiinduló és érkezési pontja a Sterbetz István Tűzokvédelmi Látogatóközpont.